

Knowledge of Self

——
ఆత్మస్వరూపజ్ఞాన

——
Document Information



Text title : AtmasvarUpa from Maheshvaratantra

File name : AtmasvarUpamAheshvaratantra.itx

Category : misc

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : Yogesh K Sharma yosharma at gmail.com

Proofread by : Yogesh K Sharma yosharma at gmail.com

Translated by : Sudhakar Malaviya

Description/comments : Maheshwara Tantra Jnanakhanda prathama paTalaM Verses 22-47

Latest update : May 27, 2019

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org



ఆత్మస్వరూపజ్ఞాన



మాహేశ్వరతన్త్రే జ్ఞానఖణ్డే ఆత్మస్వరూపజ్ఞాన
ఆత్మా కా స్వరూప

జ్ఞానం తత్తు విజానీయాత్ యేనాత్మా భాసతే స్ఫుటః ।
అజ్ఞానేనావృతో నిత్యం మోహరూపేణ బిత్వదా ॥

తావత్సంసారభావః స్యాద్భావదజ్ఞానముల్లసేత్ ।
తావన్మోహో భ్రమస్తావత్తావదేవ భయం భవేత్ ॥ ౧॥

వస్తుతః వహీ జ్ఞాన (ఔర విజ్ఞాన) హై జినసే ఆత్మా కా సాక్షాత్కార హో జాయ ।
వహ స్ఫుట రూప నే భాసిత హోనే లగే । వహ ఆత్మా నిత్య మోహరూప అజ్ఞాన సే
ఆవృత హోతీ హై । వస్తుతః తభీ తక సంసార కా భావ సాధకమేం హోతా హై
జబ తక ఉసకీ ఆత్మా అజ్ఞాన సే ఆవృత రహతీ హై ఔర తభీ తక మోహ ఏవం
భ్రమ తథా తభీ తక భయ భీ రహతా హై ॥ ౧ ॥

అహం మమేశ్వరదాహో విస్మృతిర్దుఃఖదర్శనమ్ ।
నానాధర్మానురాగశ్చ కర్మణాం చ ఫలేషణా ॥ ౨॥

“యహ మేరా హై” “యహ మైం హూ” - ఇన ప్రకార అహంత్వ బుద్ధి కా
న హోనా యా ఉసకీ విస్మృతి అత్యంత కఠిన హై । నానా ప్రకారకే ధర్మోం ఔర
కార్యోమేం అనురాగ తథా ఫలకీ ఇచ్చా కా త్యాగ అత్యంత కఠిన హై ॥ ౨ ॥

బన్ధమోక్షవిభాగశ్చ జడదేహోద్యహంకృతిః ।
తావదీశ్వరభావః స్యాత్పాషాణప్రతిమాదిషు ॥ 3॥

బన్ధన ఔర విముక్త (ఆత్మా) కా విభాగ తథా జడః దేహమేం అహంత్వ బుద్ధి న
హోనే పర హీ పాషాణకీ ప్రతిమా ఆదిమేం ఈశ్వర భావకీ ఉత్పత్తి హోతీ హై ॥ 3 ॥

జలాదౌ తీర్థభావశ్చ యావదజ్ఞానముల్లసేత్ ।
ఉదితే తు పరిజ్ఞానే నాయం లోకో న కల్పనా ॥ ౪॥

జబ తక అజ్ఞాన హోతా హై తభీ తక జల ఆదిమేం తీర్థకీ భావనా హోతీ హై ।

కిన్తు జభీ తత్త్వజ్ఞాన కా ఉదయ సాధకమేం హో జాతా హై తభీ న యహ లోక
హోతా హై ఔర న తో కిసీ ప్రకారకీ కల్పనా హీ ఉసమేం హోతీ హై ॥ ౪ ॥

న త్వం నాహం న వై కిచ్చన్నివృత్తే మోహవిభ్రమే ।
స్వయమేవాత్మనాత్మానమాత్మన్యాత్మాభిపద్యతే ॥ ౫ ॥

మోహ రూప విశిష్ట భ్రమకే దూర హో జానే పర సాధకకే లిపి న తుమ హో న మైం
హూఁ । వహ తో స్వయం హీ అపనే ద్వారా అపనేమేం హీ సమాహిత హో జాతా హై
॥ ౫ ॥

తదా సుఖసముద్రస్య స్వరూపనిరతో భవేత్ ।
లయశ్చాత్మన్తికో దేవి కదాచిద్వా భవిష్యతి ॥ ౬ ॥

ఉన సమయ వహ సాధక సుఖకే సాక్షాత్ సముద్రమేం రహతా హై । హే దేవి
! ఉన సుఖ సముద్ర కా ఆత్మన్తిక లయ శాయద హీ కభీ హోగా ॥ ౬ ॥

తదేవాత్మాక్షరః సాక్షాదేక ఏవావశిష్యతే ।
స శివో విష్ణురేవేన్ద్రః స ఏవామరదానవాః ॥ ౭ ॥

వహ ఆత్మా హీ సాక్షాత్ అక్షర బ్రహ్మ హై । వహీ ఏక శేష రహతీ హై । వహీ
శివ, విష్ణు ఔర ఇన్ద్ర భీ హై । వహీ దేవ ఔర దానవ భీ హై ॥ ౭ ॥

స ఏవ యక్షరణాంసి సిద్ధచారణకిన్నరాః ॥

సనకాద్యాశ్చ మునయో బ్రహ్మపుత్రాశ్చ మానసాః ॥ ౮ ॥

వహీ యక్ష ఔర రాక్షస, సిద్ధ చారణ యా కిన్నర (మనుష్య ఔర దేవోంకే
బీచకీ యోని విశేష) భీ హై । వహీ (ఆత్మా) సనకాది ఋషి హై ఔర బ్రహ్మకే
(నారదాది) మానస పుత్ర భీ వహీ హై ॥ ౮ ॥

పశవః పక్షిణశ్చైవ పర్వతాస్త్రుణవీరుధః ।
స ఏవేదం జగత్సర్వం స్థూలసూక్ష్మమయం చ యత్ ॥ ౯ ॥

పశు-పక్షి, పర్వత, తృణాదిక లతా, పల్లవ ఆది భీ వహ (ఆత్మారూప
బ్రహ్మ) హీ హైం । వహీ యహ సమూర్ణ దృశ్యమాన స్థూల యా సూక్ష్మ జగత్
భీ హైం ॥ ౯ ॥

అజ్ఞానాద్రజతం భాతి శుక్తికాయాం యథా ప్రియే ।
జ్ఞానాత్తద్రజతం దేవి తస్యామేవ విలీయతే ॥ ౧౦ ॥

తథాక్షరే పరే బ్రహ్మణ్యాభాతి సకలం జగత్ ।

మోహనే కేనచిద్దేవి మోహనాశే తు శాక్యరి ॥ ౧౧ ॥

హే ప్రియే ! జ్ఞానే అజ్ఞానకే కారణ సీపీమేం చాందీ కా భాన హోతా హై ఔర హే దేవి ! ఉసీ రజత కా జ్ఞాన హోనే పర ఉసీమేం ఉసకా విలయ (భీ) హో జాతా హై । ఉసీ ప్రకార ఆక్షర రూప పరబ్రహ్మమేం సమ్పూర్ణ జగత్ కా భాన హోతా హై । అతః హే దేవి ! మోహ కా కారణ జగత్ హై ఔర మోహ రూప అజ్ఞానకే వినష్ట హోనే పర హే శాక్యరి ! వహ జగత్ భీ విలీన హో జాతా హై ॥ ౧౦ - ౧౧ ॥

అవశిష్యతే పరం బ్రహ్మ సాక్షాదక్షరమవ్యయమ్ ।
న త్వం నాహం తదా విష్ణుర్లక్ష్మీర్భ్రహ్మాసరస్వతీ ॥ ౧౨ ॥

సాక్షాత్ ఆక్షర రూప పరబ్రహ్మ అవ్యయ హీ అవశిష్ట రహతా హై । న “తుమ” ఔర న “మైం” రహతా హూఁ । వస్తుతః ఉన (తత్త్వ జ్ఞానకే) సమయ విష్ణు ఔర లక్ష్మీ తథా బ్రహ్మ ఏవం సరస్వతీ భీ నహిం హోతే హైం ॥ ౧౨ ॥

నేశ్వరో న శివశ్చాపి యథాపూర్వం భవిష్యతి ।
మృదుద్భవాని కార్యాణి మృచ్ఛేషాణి యథాప్రియే ॥ ౧౩ ॥

ఉన సమయ సాధకకే లిప న తో ఈశ్వర హోతే హైం ఔర న హీ శివ జ్ఞానే పహలే హుప థే । వస్తుతః యహ జగత్ ఉసీ ప్రకార హై జ్ఞానే హే ప్రియే ! మిట్టికే (బనే ఘట ఆది) కార్యోం కా అంతః శేష మిట్టి హీ హోతా హై ॥ ౧౩ ॥

తద్దైవాఖిలలోకోఽయం బ్రహ్మభూతో భవిష్యతి ।
యథా వాయువశాద్దేవి సముద్రే తరలోర్మయ ।
ప్రాదుర్భవన్తి దేవేశి తస్మిన్ శాన్తే తు పూర్వవత్ ॥ ౧౪ ॥

ఉన సాధక కా యహ సమ్పూర్ణ సంసార బ్రహ్మమయ హోగా । జ్ఞానే వాయుకే కారణ, హే దేవి, సముద్రమేం తరల ఉర్మియాఁ (లహరేం) ప్రాదుర్భూత హోతీ హైం । హే దేవేశి ! వహీ సముద్ర శాన్త హోకర పూర్వవత్ హో జాతా హై ॥ ౧౪ ॥

తథా విస్మారితజ్ఞానాన్మోహోద్భ్రాన్తం చరాచరమ్ ।
చతుర్వింశతితత్త్వోత్థం సత్యమిత్యేవ రూపితమ్ ॥ ౧౫ ॥

ఇన ప్రకార జ్ఞానకే పునః విస్మృత హో జానే నే మోహకే కారణ సమస్త చరాచర జగత్ (అహంకార ఆది) చొబీస తత్త్వోం నే ప్రాదుర్భూత హో (జాతా హై జో) సత్యకే సమాన హీ లగతా హై ॥ ౧౫ ॥

తత్ర జాతా ఇమే లోకాశ్చతుర్దశ మహేశ్వరి ।

అధః సప్త తథా చోర్ధ్వమేవం సంఖ్యాశ్చతుర్దశ ॥ ౧౬ ॥

హే మహేశ్వరి ! ఉనమేం యే చాదహా లోక ప్రాదుర్భూత హోతే హైం । జో సాత
నీచే ఔర సాత ఊపరకే క్రమ నే సంఖ్యామేం చాదహా హైం ॥ ౧౬ ॥

అతలం వితలం చైవం సుతలం చ తలాతలమ్ ।

రసాతలం చ పాతాలం భూర్భువః స్వస్థభోపరి ॥ ౧౭ ॥

మహార్జనస్తవ ఇతి సత్యం వైకుణ్ఠ ఇత్యపి ।

శివలోకో దేవలోకస్తథాఽవాన్తర్గతా అపి ॥ ౧౮ ॥

నీచే ౧. అతల, ౨. వితల, ౩. సుతల, ౪. తలాతల, ౫. మహాతల,

౬. రసాతల, ఏవం ౭. పాతాల - యే సాత లోక హైం ఔర ఊపర ౧. భూః,

౨. భువః, ౩. స్వః, ౪. మహః, ౫. జనః, ౬. తపః, ఔర ౭. సత్య-

యే సాత లోక హైం, తథా (ఇననే అతిరిక్త) వైకుణ్ఠ భీ హై । ఉసీ వైకుణ్ఠ

లోకకే అన్తర్గత శివలోక ఔర దేవలోక భీ హైం ॥ ౧౭ - ౧౮ ॥

మోహశాన్తై భవిష్యన్తి సర్వే బ్రహ్మమయా ఇమే ।

యావత్సర్పమయీ భ్రాన్తి రజ్జౌ తావద్భయం ప్రియే ॥ ౧౯ ॥

మోహ రూప అజ్ఞానకే నష్ట హో జానే పర యే సభీ బ్రహ్మమయ హోగే । హే ప్రియే

! వస్తుతః (మృత్యు సే) భయ తభీ తక రహతా హై జబ తక కి రస్సీమేం

సర్పకీ భ్రాన్తి (సన్దేహ) హో రహీ హో ॥ ౧౯ ॥

రజ్జుత్వేన తు విజ్ఞాతా భయం నోద్వహతే పునః ।

అప్రపణ్ణోఽప్రపణ్ణోఽయం మోహాదున్మీలతి స్ఫుటః ॥ ౨౦ ॥

రస్సీ కా జ్ఞాన హోతే హీ పునః యహా భయ నహీం హోతా । మోహకే ఉన్మీలిత హోతే

హీ యహా జ్ఞాన స్పష్టతః హోతా హై కి అప్రపణ్ణమేం యహా సమ్పూర్ణ సృష్టి

కా ప్రపణ్ణ హై ॥ ౨౦ ॥

తావద్భయప్రదోఽజ్ఞానం యావన్మోహం న వన్దతే ।

ద్విధా త్రిధా పంచాధా చ చతుర్వింశతిధా పునః ॥ ౨౧ ॥

ఏకథా చ పునస్త్రీఘా బహుధా చ పునః స్వయమ్ ।

విస్తీర్ణః స తు మోహోఽయం ఆవృత్య పరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౨ ॥

జబ తక మోహ నహీం హటతా తభీ తక అజ్ఞాన భయప్రద హోతా హై । దో, తీన

ఔర పాఁచ-పాఁచ కరకే అథవా చౌబీన కరకే, పునః ఏక ఔర ఫిర

తీన ఔర బార-బార ఫిర వహీ యహ మోహ హై జో స్వయమేవ పరమేశ్వర కో
ఆవృత కరకే విస్తృత హో జాతా హై || ౨౧ - ౨౨ ||

కాలమాయాంశయోగేన బ్రహ్మోణ్ణమస్పృజత్ప్రభుః |

కోటిబ్రహ్మోణ్ణలక్షాణాం స నిర్మాతాక్షరో విభుః || ౨౩||

కాల ఔర మాయాకే అంశకే యోగ సే ప్రభు నే ఇస బ్రహ్మోణ్ణకీ రచనా కీ |

వహ విభు కరోడ్యోం బ్రహ్మోణ్ణోం కా నిర్మాతా అక్షర బ్రహ్మ (ఆత్మా హై || ౨౩ ||

స తస్యేచ్ఛా న కర్తవ్యస్య నిర్గుణః ప్రకృతేః పరః |

తథాపి బాలవత్ క్రీడన్ కోటిబ్రహ్మోణ్ణసంహతిః || ౨౪||

ఉసే కోఈ ఇచ్ఛా నహిం హోతి, ఉసకే కోఈ కర్తవ్య నహిం హోతే, వహ నిర్గుణ ఔర

ప్రకృతి సే పరే హై | ఫిర భీ వహ బాలకకే సమాన ఖేలతా హుఆ కరోడ్యోం

బ్రహ్మోణ్ణకీ సంహతియోం (సమూహోం) కో రచతా రహతా హై ఔర ఉన బ్రహ్మోణ్ణోం

కా సంహార కియా కరతా హై || ౨౪ ||

స్పృజతే సంహారత్యేషః కటాక్షాక్షేపమాత్రతః |

చిన్మాత్రః పరమః శుద్ధః కూటస్థః పురుషః పరః || ౨౫||

చిన్మాత్ర, పరమ, శుద్ధ కూటస్థ యహ పరమ పురుష అపనే కటాక్షకే

ఆక్షేప మాత్ర సే హీ బ్రహ్మోణ్ణోం కా స్పృజన ఔర సంహార కియా కరతా హై || ౨౫ ||

ఇతి శ్రీనారదపఞ్చరాత్రే మాహేశ్వరతన్త్రే జ్ఞానఖణ్డే

ఆత్మస్వరూపం సమ్పూర్ణమ్ |

Verses 22-47 from Maheshvaratantra Jnanakhanda prathama paTalaM

Encoded and proofread by Yogesh K Sharma yosharma at gmail.com

Knowledge of Self

pdf was typeset on December 22, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

